

Tal dia
com
avui fa...

1
any

La infanta, imputada
El jutge del cas Nóos veu indicis de cooperació i complicitat de Cristina de Borbó i la Casa del Rei expressa la seva sorpresa.

10
anys

Operació contra Al-Qaida
Tres terroristes vinculats a l'11-M s'immolen en un pis de Leganés quan estaven acorralats. L'explosió mata un policia i en fereix onze més.

20
anys

Tornada complicada
El mal temps, amb nevades al Pirineu, complica l'operació tornada de Setmana Santa. El temporal provoca sis morts i set desapareguts a tot l'Estat.

Ca montes

Vicent
Partal

Pertegaz

Parle de gent que sembla d'un altre món. Vicent Pertegaz, aquesta setmana ha fet setanta-cinc anys d'això, va ser el darrer aviador republicà a abandonar el país. Ens ho va explicar a Bétera, quan, després d'un llarg exili a la Unió Soviètica, va poder tornar al seu poble, que és el meu.

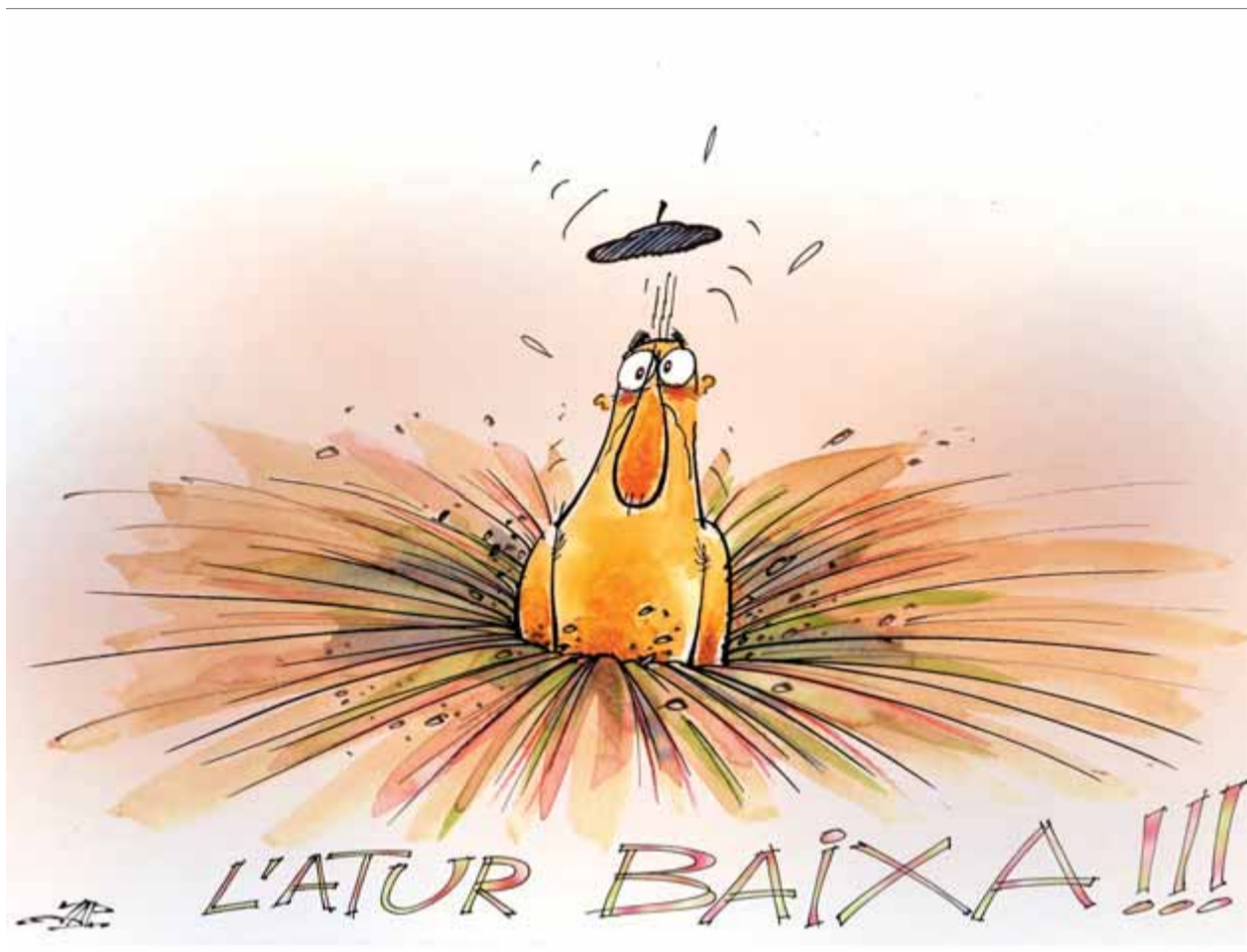
Ho recordaré sempre. Era una vesprada d'estiu prop del mar. L'havíem anat a visitar una colla de joves a un pis que tenia al davant de la platja, al Saler. Els ulls li van brillar d'una forma especial quan li vam preguntar com s'havia exiliat: "Muntat fora d'un avió!", ens va dir mentre reia. Fora? Com que fora?

Resulta que el tio Pertegaz era el responsable de la darrera unitat de

Va ser el darrer aviador republicà a abandonar el país; aquesta setmana ha fet 75 anys d'això

l'aviació republicana i tenia ordres de marxar el darrer de tots, ell i el seu pilot, dins una avioneta biplaça on no cabia ningú més. Però un militant del POUM demanà lloc a l'aparell. El va deixar pujar però, preocupat per la fidelitat del pasatger, va optar per la configuració més insòlita: el pilot al davant, el del POUM al darrere i ell fora de l'avió, enganxat a l'ala i amb la pistola apuntant el convidat d'última hora. Així, des d'Albacete fins a Orà, sobrevolant els vaixells de Franco que disparaven contra ells.

És una història més, reconec que un poc rocambolesca, de les moltes tristes i dures històries que la nostra gent va haver de viure arran de la victòria dels feixistes. Setanta-cinc anys després no podem dir, per a vergonya nostra, que tot haja tornat a la normalitat que hi havia abans del cop. Però podem seguir expressant la nostra admiració per aquells valents que no dubtaven davant res, que s'hi van deixar la pell, per la llibertat, i que eren capaços de desafiar el sentit comú, fins i tot volant fora d'un avió.

LA
PUNXA
D'EN
JAP

Joan
Antoni
Poch

Vuits i nous

Fulles d'herba

Manuel
Cuyàs

Les llibreries ho han de fer tot per vendre llibres i atraure clientela, i la Dòria ha pensat en uns vermuts els dissabtes al migdia. Dissabte passat va ser el primer. Hi havia olives per picar i un vermut a granel que no vaig tastar perquè abans dels àpats m'abstinc de l'alcohol però que em va semblar excel·lent, sobretot pel fet de ser a granel. Hi havia sifons per servir-se. Sifons autèntics, protegits amb aquella carcassa que els dona un aire d'escuder medieval o de xemeneia de Gaudí. Feia temps que no en veia, fora de les parades dels brocanters. La Dòria té una secció de discos de vinil, i vaig pensar que els seus propietaris es deuen proveir de sifons al mateix lloc on Leonard Cohen sona amb agulla.

I és clar, perquè no semblés que ens trobàvem en un bar i que havíem anat a la Dòria només a beure, el vermut anava acompanyat d'una activitat literària. En Jaume C. Pons Alorda, un jove mallorquí de trenta anys, hi presentava la seva traducció al català de *Fulles d'herba*, el famós poemari de Walt Whitman. L'acaba de publicar Edicions de 1984, una casa editorial que no para d'oferir-nos alegries. Aquesta és molt grossa: *Fulles d'herba* tot sencer, per primer cop en català. El traductor, dret enmig de la rotllana que fa el públic, recita unes pàgines escollides. Ho fa com si li anés la vida i com si s'obris pas pels carrers de Manhattan a cops de destrat. Quan aga-

fem el ferri de Brooklyn sembla que ens ha- guem d'enram- par. En

*Jo em canto a mi mateix,
per meua sangilla i independent,
I dic la paraula Democràcia.*

Pons
Alorda
ja ens
ha ad-

vertit abans que Whitman pujava a aquest ferri per carregar-se d'energia. Quan arrenca amb *Oh, capità! El meu capità!* tots ens hauríem posat en fila darrere seu i l'hauríem seguit pels carrers i les places, si hagués sortit de la llibreria. Pons Alorda recita amb accent mallorquí, cosa que fa que "nau" rimi amb "volau",

una imatge no prevista ni en l'original i en la traducció escrita. Ens explica que ha traduït Whitman amb "deler", i no sabem si ha dit "deler" o "dolor". Deu ser les dues coses. Whitman va trigar deu anys per completar *Fulles d'herba*. Pons Alorda, quatre més per traduir-lo. Quan declama el poema que clou el llibre, escrit quinze dies abans de la mort del seu autor, Pons Alorda ens confessa que el va traduir plorant a llàgrima viva. "Whitman se'm moria, mirau com se'm moria."

Jo, per no perdre el sentit de la realitat,estic situat prop del taulell d'embotlicar i cobrar. De tant en tant se sent la campaneta de la màquina registradora, de tant en tant les esgarrapades de ratolí de les maquinetes de les targetes de crèdit. Sembla que el vermut literari ha anat molt bé.